2026

Prezenční aukce cenných sortimentů listnatého dříví jako součást rozvoje lesní bioekonomiky

Schválená metodika

Kateřina Holušová,
Otakar Holuša,
Pavel Plaček

MENDELU
Fakulta regionálního
rozvoje a mezinárodních
studií

Mendelova univerzita v Brně
Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií

Prezenční aukce cenných sortimentů listnatého dříví jako součást rozvoje lesní bioekonomiky

Schválená metodika

Kateřina Holušová,
Otakar Holuša,
Pavel Plaček

MENDELU
Fakulta regionálního
rozvoje a mezinárodních
studií

2026

Tento projekt je spolufinancován se státní podporou Technologické agentury ČR v rámci Programu SIGMA.

www.tacr.cz
Výzkum užitečný pro společnost.

Oponenti

Ing. Jaroslav Lengsfeld, Lesy České republiky, s. p.
Ing. Dušan Vaňata, Národní lesnický institut

Autoři

Kateřina Holušová[1]; https://orcid.org/0000-0002-5221-1577
Otakar Holuša[1]; https://orcid.org/0000-0002-5779-3684
Pavel Plaček[2]

[1]Ústav environmentalistiky a přírodních zdrojů, Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií, Mendelova univerzita v Brně, Zemědělská 1665/1, 613 00, Brno
[2]Arcibiskupské lesy a statky Olomouc, s. r. o., Dvorského 5/17, 779 00, Olomouc

Fotografie

Otakar Holuša

Dedikace výsledku typu „NmetS“

Metodika je výsledkem řešení výzkumného projektu Technologické agentury České republiky, číslo TQ01000532 s názvem „Návrh možností udržitelného regionálního rozvoje lesnictví z pohledu bioekonomiky“, řešený na Mendelově univerzitě v Brně ve spolupráci s Arcibiskupskými lesy a statky Olomouc, s. r. o.

Metodika byla schválena dne 04. 11. 2026 Ministerstvem zemědělství České republiky, č. osvědčení 003/16220/2026.

Open Access. *Prezenční aukce cenných sortimentů listnatého dříví jako součást rozvoje lesní bioekonomiky: Schválená metodika* je chráněna licencí Uveďte původ-Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní. https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.cs

©Mendelova univerzita v Brně, Zemědělská 1665/1, Brno 613 00, Česká republika
©Holušová, K., Holuša, O., Plaček, P.

ISBN 978-80-7701-125-9 (online ; pdf)
https://doi.org/10.11118/mend26.k7u0k4

Popis uplatnění metodiky / Určení publikace:

Metodika je určena především vlastníkům a správcům lesů, kteří připravují nebo realizují prodej cenných sortimentů dříví prostřednictvím prezenčních aukcí. Využitelná je rovněž pro fyzické a právnické osoby působící v oblasti obchodu se dřívím jako komoditou, zejména pro subjekty zajišťující jeho prodej nebo nákup. Informativní význam má také pro vlastníky ploch, na nichž se aukce uskutečňují, a pro představitele měst a obcí, jimž poskytuje ucelený přehled o organizaci a průběhu prezenčních aukcí dříví. Metodika dále slouží jako nástroj k pochopení principů, možností a praktických postupů prezenčního prodeje dříví. Je určena také studentům a pedagogům středních a vysokých škol se zaměřením na lesnictví, dřevařství, ekonomiku nebo marketing a dalším odborným pracovníkům v lesnicko-dřevařském sektoru.

Abstrakt

Metodika představuje ucelený postup přípravy, organizace, realizace a vyhodnocení prezenčních aukcí cenných sortimentů především listnatého dříví. Vymezuje principy aukčního prodeje, požadavky na výběr, hodnocení, evidenci a prezentaci výřezů, pravidla podávání a vyhodnocování nabídek i související organizační, bezpečnostní a ekonomické aspekty. Jejím účelem je sjednotit odborné postupy, zvýšit transparentnost aukčního procesu a podpořit odpovídající tržní zhodnocení kvalitního dříví. Určena je zejména vlastníkům a správcům lesů, organizátorům aukcí, obchodníkům, zpracovatelům, odborné veřejnosti a vzdělávacím institucím.

Klíčová slova: aukce, dříví, sortiment, prezenční, výřezy

Abstract

Face-to-Face Auctions of Valuable Assortments of Hardwood as Part of the Development of the Forest Bioeconomy

The methodology presents a comprehensive procedure for the preparation, organisation, implementation, and evaluation of in-person auctions of valuable timber assortments, primarily hardwood. It defines the principles of auction sales, the requirements for the selection, assessment, recording, and presentation of logs, the rules for submitting and evaluating bids, and the related organisational, safety, and economic aspects. Its purpose is to standardise professional procedures, enhance the transparency of the auction process, and support the appropriate market valuation of high-quality timber. It is intended primarily for forest owners and managers, auction organisers, timber traders, processors, forestry professionals, and educational institutions.

Keywords: auction, timber, assortment, in-person, logs

Obsah

Cíl metodiky 10

1. Úvod do problematiky 11
1.1 Prezenční aukce cenných sortimentů dříví 11
1.2 Historie prezenčních aukcí dříví na území České republiky 11
2. Vlastní popis metodiky 14
2.1 Základní pravidla aukcí dříví cenných sortimentů 14
2.2 Požadavky na kvalitu prodávaných (obchodovaných/aukčních) sortimentů 16
2.3 Úprava plochy pro prezentaci dříví, uspořádání a značení 17
2.4 Význam estetiky a čistoty při prezentaci dříví při aukci 25
2.5 Časový harmonogram, prohlídkové dny a vyhodnocení nabídek 27
2.6 Závěrečné shrnutí 28

3. Srovnání „novosti postupů“ 30

4. Popis uplatnění metodiky 31

5. Ekonomické aspekty 31

Seznam použité související literatury 34
Seznam publikací, které předcházely metodice 35

Příloha 36

CÍL METODIKY

Cílem metodiky je detailní a komplexní popis činností souvisejících s přípravou a průběhem aukce cenných sortimentů listnatého dříví realizovanou prezenční formou, tj. s plnou účastí kupujících, kdy je fyzicky jednáno o konkrétním kusu nabízeného sortimentu s možností jeho fyzické prohlídky na místě aukce.

Metodika se zaměřuje na způsoby přípravy, hodnocení, výběr a manipulace s cenným sortimentem surového listnatého dříví (výjimečných výřezů) až po jeho vystavení v místě aukce.

V metodice je např. řešen způsob pokládání na podvaly, začelení, označení, připevnění spon proti praskání, vystavení, způsoby řezů kulatiny na aukci (např. kdy, jak a kde řezat dle pokynů kvalifikovaného odborníka), roztřídění dle kvalit a požadavků atd. včetně načasování jednotlivých činností.

Metodika se vymezuje vůči elektronickým aukcím, aukcím dříví na stojato, na pni nebo prezenčním či elektronickým aukcím dříví v rámci prodejních jednotek.

1. ÚVOD DO PROBLEMATIKY

1.1 Prezenční aukce cenných sortimentů dříví

Dříví se jako komodita prodává několika způsoby. Jedním z nich je prezenční aukce, při níž se vytěžené dříví stanovených sortimentů dopraví na místo konání, roztřídí a vystaví k prohlídce potenciálním kupujícím. Následně je nabídnuto k prodeji účastníkovi s nejvyšší nabídkou. Předkládaná metodika se zaměřuje právě na tento způsob prodeje dříví.

Termín „aukce“ je odvozen z latinského *augēre*, tedy „zvyšovat“ nebo „zvětšovat“ (Krishna 2002). Na základě studií Milgroma (2000) a Wilson (1979) lze rozlišit tři základní typy aukcí: dopředné, reverzní a dvojstranné. V dopředné aukci nabízí jeden nebo více prodávajících zboží, o které soutěží kupující. V reverzní aukci naopak více prodávajících soutěží o zakázku jednoho kupujícího, zpravidla postupným snižováním nabídkové ceny. Ve dvojstranné aukci se současně střetává nabídka více prodávajících s poptávkou více kupujících: kupující uvádějí ceny, které jsou ochotni zaplatit, a prodávající stanovují ceny, za něž jsou ochotni zboží prodat. Aukce se liší rovněž způsobem podávání nabídek. V otevřené aukci mohou účastníci podávat nabídky opakovaně a znají nabídky předchozí, zatímco v uzavřené aukci předkládají kupující a/nebo prodávající své nabídky v zapečetěné podobě. Podle Klemperera (2004) mají aukce cenných sortimentů v lesnicko-dřevařském odvětví dlouhou tradici.

V právním rámci Evropské unie se v souvislosti s ochranou spotřebitele rozlišují pojmy aukce a veřejná dražba, a to podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU o právech spotřebitelů (European Parliament and European Council, 2019).

Veřejnou dražbou se rozumí způsob prodeje, při němž obchodník nabízí zboží nebo služby spotřebitelům, kteří se dražby osobně účastní nebo mají možnost se jí osobně zúčastnit. Prodej probíhá prostřednictvím transparentního soutěžního nabídkového řízení vedeného dražebníkem a úspěšný dražitel je povinen vydražené zboží nebo služby zakoupit. V české lesnické a dřevařské praxi se však pro výše popsaný způsob prodeje dříví běžně používá termín „aukce“. Z hlediska předmětu se tato metodika zaměřuje na prezenční aukce sortimentů surového dříví.

Pojmy aukce a dražba se v běžném jazyce často používají jako synonyma, jejich právní rozlišení se však v českém prostředí postupně proměňovalo. Do konce roku 2024 se výrazem „dražba“ zpravidla označoval formálně regulovaný postup, zatímco „aukce“ byla v praxi chápána jako smluvní soutěž směřující k uzavření smlouvy podle soukromoprávních pravidel. Od 1. ledna 2025 toto rozlišení podstatně omezuje zákon č. 250/2023 Sb., o veřejných dražbách.

Za veřejnou dražbu se podle tohoto zákona považuje postup, při němž se dražebník obrací na předem neurčený okruh osob na předem určeném místě s výzvou k podávání nabídek za účelem uzavření kupní smlouvy nebo smlouvy o budoucí kupní smlouvě s osobou, která za stanovených podmínek podá nejlepší nabídku (§ 1 odst. 2 zákona č. 250/2023 Sb.). Rozhodující proto není označení akce jako „aukce“ nebo „dražba“, nýbrž její skutečný průběh a účel. Naplní-li prodej označovaný jako aukce zákonné znaky veřejné dražby, podléhá režimu tohoto zákona.

Na prezenčních aukcích se zpravidla nabízí dříví nejvyšší kvality, například v Polsku (Paschalis-Jakubowicz *et al.*, 2015, Zastocki *et al.* 2021) a Rakousku (Pelzmann, 2021). K významným středoevropským aukcím patří aukce ve Slovenj Gradci ve Slovinsku (Pezdevšek Malovrh *et al.* 2017), na níž je nabízeno široké spektrum dřevin v dostatečném objemu. Prezenční aukce dříví jsou rozšířené rovněž v Japonsku (Yamamoto *et al.* 2014) a ve Spojených státech amerických (např. Darrobers *et al.*, 2024).

1.2 Historie prezenčních aukcí dříví na území České republiky

Ve střední Evropě, včetně území českých zemí, se od středověku přes raný novověk až do konce 19. století dříví běžně prodávalo přímo v lese na pni. Kupující si vybíral konkrétní strom odpovídající zamýšlenému využití, například pro stavební účely. Tento způsob odpovídá dnešnímu prodeji dříví na stojato nebo na pni. Podle Vařeky (2023) bylo takto prodávané dříví relativně levné, avšak náklady na kácení a dopravu jeho výslednou cenu významně zvyšovaly. Těžba probíhala tzv. toulavou sečí. Kupec

zaplatil hajnému za dříví výkazné (akcident), které představovalo jeden z mála příjmů hajného, a tímto okamžikem na něj přešlo vlastnictví stromu. Následně si najal dřevorubce, kteří strom pokáceli a zajistili jeho dopravu na určené místo, zpravidla na pilu nebo přímo ke kupujícímu.

Od poloviny 18. století procházelo evropské lesnictví vleklou krizí spojenou s nedostatkem dříví a rozsáhlým využíváním lesních zdrojů, mimo jiné pro stavbu lodí ve Velké Británii a Nizozemsku. Rostoucí poptávka po kvalitním dříví, zejména po jedlových kmenech, vedla ke zvyšování těžby. Ve Slezsku se předem vybrané stromy po vytěžení přepravovaly přes Vratislav k Baltskému moři a dále do Hamburku, kde byly využívány při stavbě velkých lodí. Vysoká cena lodního stavebního dříví motivovala vlastníky panství k udržování zásoby vzrostlých jedlí. Obchodníci proto navštěvovali vybraná panství, kontrolovali vhodné stromy a nakupovali je přímo na místě. Po vytěžení bylo dříví dopraveno k dalšímu zpracování. Pro země střední Evropy měl význam také prodej dříví na aukcích v přístavech, kde se obchodovalo zejména s dubovým dřívím, zpravidla již prostřednictvím obchodníků, nikoli přímo vlastníků lesů (Seim *et al.*, 2024). Aukční prodej dříví se formoval po staletí a jeho využití lze předpokládat již ve starověku, jak uvádí Wilson (1979).

V období Československé republiky v letech 1919–1939 byl prodej dříví organizován podle tehdejších obchodních zvyklostí a podléhal dohledu vlastníka lesa nad těžbou i prodejem. Uskutečňoval se prostřednictvím přímých smluv, úředních nabídek a veřejných dražeb; prezenční aukce a ústní licitace se využívaly u velkostatků i ve státních lesích. Vlastníci zpravidla preferovali prodej již vytěženého a roztříděného dříví. Lesní správy najímaly těžaře, kteří stromy pokáceli, odvětvili a pomocí koňských potahů přiblížili na odvozní místa. Zde následovalo druhování, označované také jako cejchování, jednotlivých sortimentů. Cennější stavební a pilařské dříví se nejčastěji prodávalo veřejnou dražbou. Lesní správa vyhlásila její konání a zájemci, zejména vlastníci pil a obchodníci se dřívím, podávali ústní nabídky přímo na místě nebo zapečetěné písemné nabídky. Rozhodovala nejvyšší nabídnutá cena za metr krychlový (Simanov, 2022; Satora pers. comm).

V období Protektorátu Čechy a Morava představovalo dříví strategickou surovinu pro německou armádu a průmysl. Jeho prodej a distribuce podléhaly přísné státní regulaci a potřebám válečného hospodářství. Palivové i stavební dříví bylo dostupné pouze na základě zvláštních úředních povolení a přídělů, přičemž těžbu i prodej kontrolovaly hospodářské úřady a lesní správy (Maléřová 2025, Satora pers comm).

V období socialistického zřízení, přibližně v letech 1948–1989, se aukce dříví neuskutečňovaly. Ceny surového dříví nevznikaly působením nabídky a poptávky, ale stanovovaly je státní cenové orgány, mimo jiné v rámci centrálních cenových úprav. Aukční prodej, burzy ani cenové soutěže proto v podmínkách centrálně řízené ekonomiky neměly tržní funkci (Bluďovský 2005).

Předpoklady pro obnovení aukčního prodeje dříví vytvořila ekonomická a politická transformace zahájená v roce 1989 a následná integrace České republiky do jednotného trhu Evropské unie po roce 2004. Prezenční aukce dříví se však v České republice začaly realizovat až od roku 2015.

K širšímu uplatnění aukcí, zejména prezenčních, došlo ve střední Evropě v souvislosti s rozvojem tržního hospodářství přibližně v letech 1993–1994 (Milgrom, 2004). Na území České republiky se tento způsob prodeje výrazněji rozšířil až ve druhém desetiletí 21. století.

Moderní aukce cenných sortimentů dříví se ve střední Evropě začaly systematicky rozvíjet v 90. letech 20. století. V Německu byly první aukce zahájeny v Braniborsku v roce 1995 (Krüger and Hagemann 2003), v Rakousku přibližně od roku 2001, konkrétně v Dolním Rakousku v roce 2001 (Pelzmann 2021), a v Polsku například v Krosně v roce 2000 (Zastocki *et al.,* 2021). V České republice se prezenční aukce začaly pořádat později, až v roce 2015. Organizaci aukcí zde zajišťují soukromé společnosti, které nejsou vlastníky lesů, například SVOL obchodní s.r.o., i samotní vlastníci lesů, například Arcibiskupské lesy a statky Olomouc, s. r. o. Tyto subjekty poskytují služby rovněž státnímu podniku Lesy České republiky, s. p., a dalším soukromým vlastníkům lesů. V zahraničí mohou aukce organizovat přímo také státní lesy, například v Polsku (Zastocki *et al.,* 2021).

První novodobou aukci dříví v České republice uspořádala v roce 2015 společnost Deblice – lesy s.r.o. Pořádání aukcí následně zahájily Jihozápadní dřevařská a.s. v Sušici v roce 2019, Arcibiskupské lesy a statky Olomouc, s.r.o. v roce 2021 a SVOL obchodní s.r.o. v roce 2024. Aukční sezóna probíhá každoročně od listopadu do března. Prostorové rozmístění aukčních míst zajišťuje vlastníkům lesů relativně

dobrou dostupnost; podle uvedených údajů nepřesahuje vzdálenost z okrajových částí republiky k nejbližšímu aukčnímu místu 130 km.

Aukcí dříví v České republice se pravidelně účastní také zákazníci ze zahraničí, zejména z Rakouska, Německa, Polska, Itálie a Francie. Současně je dříví pocházející z České republiky nabízeno na aukcích v Německu, Slovinsku, na Slovensku a v Rakousku.

Objem dříví nabízeného na aukcích v České republice, přibližně 15 000 m^3, představuje pouze malou část celkové úmyslné mýtní těžby. Podle MZe (2025) dosáhl v roce 2024 objem dříví z úmyslné mýtní těžby 11,4 mil. m^3; nabídka v aukcích tak odpovídala přibližně 0,13 %. Přesto je celkový objem dříví nabízeného na českých aukcích relativně vysoký a přibližně dvojnásobný ve srovnání s aukcí ve Slovinsku. Zásadní rozdíl spočívá v počtu aukcí během jedné sezóny. V zahraničí se zpravidla pořádá jedna aukce ročně, na níž může být soustředěno až 6 000 m^3 dříví, zatímco v České republice se během sezóny koná až 11 aukcí. Výhodou tohoto modelu je rovnoměrnější rozmístění aukčních míst, nižší dopravní náklady vlastníků a možnost plánovat těžbu na podzim i v časném jarním období. Nevýhodou je nižší objem nabídky na jednotlivých aukcích, který může snižovat jejich atraktivitu pro zahraniční kupující ze vzdálenějších oblastí, zejména s ohledem na časové a ekonomické náklady účasti.

Z hlediska druhové nabídky a jakostních tříd je sortiment v České republice obdobný jako v zahraničí (Paschalis-Jakubowicz *et al.*, 2015; Anonymous ,2024). Na českých aukcích se však nevyskytují některé dřeviny, které jsou například ve Slovinsku nabízeny ve větším objemu, zejména hrušeň polnička, jeřáb břek nebo ořešák vlašský. Druhové zastoupení na aukcích neodpovídá dřevinné skladbě lesů v České republice. Dominantní jehličnany smrk ztepilý a borovice lesní jsou na aukcích zastoupeny pouze v objemu desítek m3; obecně nejde o dřeviny běžně nabízené v tomto typu prodeje. Hlavními aukčními dřevinami v České republice i v zahraničí jsou dub letní a dub zimní. V období 2015–2025 tvořily v České republice 66 % aukční nabídky, přestože jejich zastoupení v českých lesích činí pouze 8 % (MZe, 2025). Tato skutečnost podporuje zvyšování podílu dubů v lesích České republiky, případně i nad úroveň jejich zastoupení v přirozené dřevinné skladbě, v níž patřily k významným edifikátorům v prvním až třetím vegetačním stupni (Holuša *et al.*, 2020). Další potenciál představují dosud nenabízené nebo pouze vzácně nabízené dřeviny, například jeřáb břek, a druhy s nízkým zastoupením v českých lesích, zejména ořešák černý, jehož dosažené ceny byly po dubech druhé nejvyšší.

Prezenční aukce cenných sortimentů dříví mají význam zejména pro drobné vlastníky lesů, jimž mohou umožnit podstatně vyšší zpeněžení dříví než běžné formy prodeje. Důležitým předpokladem účasti drobných vlastníků je dostupnost dopravy na místo aukce, jejíž samostatné zajištění pro ně může být obtížné.

Dříví, které se při prvotním posouzení jeví jako méně kvalitní a při běžném prodeji by nedosáhlo významného zhodnocení, může být pro účastníky aukce atraktivní díky specifickým vlastnostem nebo zamýšlenému způsobu využití, a proto může dosáhnout podstatně vyšší ceny.

Aukční prodej má současně své limity. K nabídce nelze zařadit veškeré dříví ani předpokládat prodej všech nabízených výřezů. Celkový objem nabídky musí odpovídat poptávce a být přiměřeně omezen, aby její převis nevedl ke snížení tržní hodnoty dříví.

Aukce dříví plní rovněž společenskou a profesní funkci. Přispívají k upevňování vztahů mezi vlastníky a správci lesů a k rozvoji obchodních kontaktů mezi vlastníky, správci a zpracovateli či odběrateli dříví. Podporují tak vztahový marketing v lesnicko-dřevařském sektoru.

Aukce dříví mohou vykazovat regionální specifika vyplývající z přírodních podmínek, které ovlivňují možnosti pěstování jednotlivých dřevin, z dopravní dostupnosti a ekonomicky přijatelné přepravní vzdálenosti, z vlastnické struktury určující skladbu nabídky i z rozmístění zpracovatelských kapacit, které formuje regionální poptávku.

2. VLASTNÍ POPIS METODIKY

2.1 Základní pravidla aukcí dříví cenných sortimentů

Organizátor, pravidla a předmět aukce

Organizátorem aukce může být fyzická nebo právnická osoba, zpravidla vlastník lesa nebo subjekt zabývající se obchodem se dřívím. Organizátor by měl vymezit vlastní pravidla aukce dříví cenných sortimentů. Jejich srozumitelné a jednoznačné stanovení představuje základní předpoklad řádného průběhu aukce a umožňuje všem zúčastněným stranám seznámit se předem s jejími podmínkami. Stejně jednoznačně by mělo být vymezeno také nabízené dříví. Doporučuje se proto rozčlenit nabídku na jednotlivé sortimenty a každý z nich označit způsobem, který umožní jeho spolehlivou identifikaci při prohlídce, podání nabídky, vyhodnocení i následném odběru. Pro tento účel je vhodné sestavit aukční katalog. Ten by měl obsahovat základní informace o sortimentech nabízených v aukci, zpravidla seznam očíslovaných kusů nebo výřezů dříví členěných podle dřeviny, rozměrů, objemu a orientační jakosti, doplněný o vyvolávací cenu, případně o místo uložení a obecný údaj o původu. Pro vyjádření původu lze využít například údaj o regionu, nadmořské výšce nebo přírodních podmínkách. Rozsah a podrobnost informací je možné přizpůsobit účelu aukce; údaje mohou být podle potřeby více anonymizovány nebo naopak blíže specifikovány. Vždy by však měly odpovídat skutečnému stavu dříví a případné odchylky či zvláštní podmínky by měly být účastníkům sděleny před podáním nabídek.

Příprava a zařazení dříví do aukce

Praktickému zařazení dříví do aukce by mělo předcházet včasné oznámení předpokládaného objemu, skladby a termínu dodání a konání aukce samotné. Aukce se zpravidla konají v zimním období. Aukce dříví (zejména ty zaměřené na nejkvalitnější a cenné kmeny) se konají v zimě především z biologických, technologických a logistických důvodů. Sezóna těchto dražeb standardně probíhá od listopadu do března. Důvodem je vyšší kvalita dříví. Dříví vytěžené v zimě obsahuje minimum vody a neproudí v něm míza, proto je stabilnější, méně praská a kroutí se a má lepší mechanické vlastnosti. Chlad omezuje plísně, houby způsobující zamodrání i dřevokazný hmyz, takže kmeny zůstávají esteticky i strukturálně neporušené. Zmrzlá půda usnadňuje práci s těžkou technikou, chrání lesní povrch a brání znečištění či poškození kmenů, které by snížilo jejich aukční hodnotu. Bezlisté listnáče, zejména duby a jasany, se navíc v porostu snáze vybírají.

Vlastník nebo dodavatel by mohl organizátorovi pro zahrnutí dříví do aukce poskytnout alespoň základní informace o dřevinách, rozměrech, předpokládané jakosti a množství. Organizátor by měl následně posoudit kapacitní možnosti, vhodnost nabízených sortimentů a předběžně potvrdit jejich přijetí. Ještě před fyzickým převzetím dříví se doporučuje písemně upravit práva a povinnosti stran, zejména podmínky dodání, evidence, měření, nabídky v aukci, případného neprodeje, fakturace a vypořádání. Takto nastavený rámec by mohl omezit pozdější nejasnosti a vytvořit podklad pro plánování jednotlivých dodávek. Dříví do aukce by mělo být vybráno také na základě předem stanovených požadavků a v dané kvalitě.

Příjem, evidence a odborné posouzení dříví

Příjem, evidence a odborné posouzení dříví. Na základě potvrzeného plánu je vhodné oznamovat jednotlivé dodávky s dostatečným předstihem, aby organizátor mohl určit termín návozu a přidělit jim evidenční označení a zajistit logistiku při dodání dříví (přítomnost techniky a personálu). Při prvotním příjmu se doporučuje zaznamenat identifikaci dodávky, počet kusů, datum převzetí a případné zjevné nesrovnalosti. Následně by měla pověřená odborná osoba provést přeměření délek a průměrů podle jednotné metodiky, vypočítat objem a orientačně posoudit jakost. Je vhodné, aby používaná kvalitativní kritéria byla předem stanovena a uplatňována konzistentně. Výsledky měření a zatřídění by měly být průkazně evidovány, protože na ně navazuje stanovení vyvolávacích cen, sestavení katalogu i pozdější kontrola přidělených sortimentů.

Stanovení vyvolávacích cen a příprava aukčního katalogu

Po dokončení evidence a odborného posouzení se doporučuje určit vyvolávací ceny s ohledem na dřevinu, rozměry, orientační jakost, aktuální situaci na trhu a případné přiměřené požadavky vlastníka. Z těchto podkladů by měl být vytvořen aukční katalog, který umožní jednoznačné propojení každého sortimentu s jeho evidenčním označením a skutečným umístěním. Katalog by mohl obsahovat údaje o dřevině, rozměrech, objemu, orientační jakosti, vyvolávací ceně, místě a termínu prohlídky a způsobu podání nabídky. Je vhodné zpřístupnit jej účastníkům prostřednictvím předem oznámených komunikačních kanálů v takovém předstihu, aby měli reálnou možnost nabídku posoudit a připravit.

Registrace účastníků a prohlídka dříví

Na vymezení předmětu aukce by měla navazovat jasná pravidla pro účast zájemců. Doporučuje se umožnit účast fyzickým i právnickým osobám, které se řádně zaregistrují, poskytnou požadované identifikační údaje a potvrdí souhlas s aukčními podmínkami. Za právnickou osobu by měla jednat pouze oprávněná osoba, případně zástupce vybavený odpovídajícím zmocněním. Za účastníka podávajícího nabídku je vhodné považovat registrovaného zájemce, který ve stanovené lhůtě předloží cenovou nabídku na konkrétní sortiment. Po dokončení registrace se doporučuje poskytnout účastníkům aukční katalog a dostatečný prostor k seznámení s nabízenými sortimenty. Jednotlivé kusy nebo soubory dříví by měly být označeny shodně s katalogem a účastníkům by měla být umožněna jejich prohlídka v předem vymezeném aukčním prostoru v předem stanoveném termínu. Je vhodné současně stanovit pravidla pohybu v místě uložení dříví, upozornit na povinnost dodržovat zásady bezpečnosti práce a požární ochrany a sdělit pokyny organizátora.

Podávání nabídek

Po prohlídce dříví by měl účastník uvést nabídku u sortimentů, o jejichž koupi má zájem. Doporučuje se požadovat jednotkovou cenu za 1 m^3 bez DPH a jednoznačně určit, zda má být nabídka podána v aukčním katalogu, elektronicky nebo jiným předem oznámeným způsobem. Nabídka by měla být řádně označena a doplněna požadovanými prohlášeními. Je vhodné stanovit pevnou lhůtu pro její podání, pravidla pro opravu zjevných chyb a důsledky neúplného nebo opožděného podání. Současně se doporučuje uvést, že nabídka je po uplynutí lhůty závazná a nelze ji jednostranně odvolat. Podáním nabídky by účastník měl mít možnost potvrdit, že byl seznámen se stavem a orientační jakostí sortimentu; případná omezení odpovědnosti za vady je však vhodné formulovat přiměřeně a v souladu s použitelnými právními předpisy.

Cenová a množstevní pravidla

Cenová pravidla by měla přímo navazovat na způsob podávání a vyhodnocování nabídek a předem určit obchodní paritu i místo předání. Účastníkům lze umožnit, aby vedle ceny uvedli také minimální nebo maximální množství, které jsou připraveni odebrat. Aukční podmínky by pak měly srozumitelně popsat, jak se postupuje, pokud účastník uspěje pouze u části minimálního množství nebo naopak u objemu převyšujícího uvedené maximum. V takovém případě by mohly být sortimenty přidělovány zejména podle rozdílu mezi nejvyšší a druhou nejvyšší nabídkou, vždy však podle předem známého a jednotně uplatňovaného pravidla. Pro shodné nabídky se doporučuje stanovit pomocné kritérium, například celkovou hodnotu získaného dříví, případně jiný transparentní postup; současně je vhodné vymezit rozhodovací pravomoc organizátora pro situace, které aukční podmínky výslovně nepředvídají.

Vyhodnocení nabídek a uzavření obchodu

Po uplynutí lhůty pro podání nabídek, která musí být také přesně stanovena, se doporučuje provést jejich kontrolu a vyhodnocení podle předem zveřejněných pravidel. Za rozhodující by zpravidla mohla být považována nejvyšší platná nabídka, přičemž organizátor si může vyhradit možnost odmítnout nabídku nižší než vyvolávací cena. Pokud je takový sortiment předběžně přiřazen nejvyššímu zájemci, měl by vlastník ve lhůtě uvedené v aukčních podmínkách rozhodnout, zda prodej přijme. O výsledku je vhodné bez zbytečného odkladu informovat dotčené účastníky, rovněž předem stanoveným způsobem a ve stanovené lhůtě, a podle rozhodnutí upravit přidělený objem i celkovou cenu. Neuzavírá-li se následně samostatná písemná smlouva, doporučuje se v aukčních podmínkách výslovně popsat vznik a obsah smluvního vztahu mezi prodávajícím a úspěšným účastníkem (kupujícím).

Úhrada, převzetí a odvoz dříví

Po oznámení výsledků by měla následovat jednoznačně upravená fáze úhrady a převzetí dříví. Doporučuje se předat dříví k odběru až po úplném zaplacení fakturované částky a předem stanovit přiměřenou splatnost i lhůtu pro odvoz. Úspěšný účastník by měl s dostatečným předstihem oznámit pověřené kontaktní osobě plánovaný termín odvozu, údaje o dopravci, registrační značku vozidla a jméno řidiče. Způsob oznámení a potřebný předstih je vhodné uvést již v aukčních podmínkách nebo ve vyrozumění o výsledku. Má-li nakládku zajišťovat organizátor nebo prodávající, doporučuje se její termín dohodnout předem s ohledem na provozní možnosti místa nakládky; cenu této služby by bylo vhodné určit podle předem dostupného ceníku nebo jiného transparentního pravidla. Pro případy, kdy úspěšný účastník dříví neuhradí nebo neodebere včas, se doporučuje předem popsat přiměřené následky prodlení. Aukční podmínky by mohly upravit poplatek za dodatečnou manipulaci, svoz a uložení neodebraného dříví a při delším prodlení také skladné, včetně způsobu jeho výpočtu. Podmínky měly být jednoznačné a známé před podáním nabídky. Je rovněž vhodné stanovit konečný termín pro odběr a přiměřeně upravit odpovědnost za škodu vzniklou na dříví po jeho marném uplynutí.

2.2 Požadavky na kvalitu prodávaných (obchodovaných/aukčních) sortimentů

Obecná kritéria pro zařazení dříví do aukce

Do prezenčních aukcí cenných sortimentů dříví je vhodné zařazovat zejména výřezy vysoké kvality a nadprůměrných rozměrů, u nichž lze předpokládat významné finanční zhodnocení. Při výběru může být doporučeno posoudit nejen druh dřeviny a rozměry výřezu, ale také jeho zdravotní stav, tvar kmene, strukturu dřeva a předpokládané možnosti dalšího zpracování. Kvalitativní parametry je vhodné hodnotit podle Doporučených pravidel pro měření a třídění dříví v ČR, případně podle předem stanovených podmínek a specifických požadavků organizátora konkrétní aukce. Před dodáním dříví se proto doporučuje vždy ověřit aktuální aukční podmínky, protože požadavky na jednotlivé sortimenty se mohou mezi organizátory i termíny aukcí lišit.

Požadavky organizátorů aukcí bývají často stanoveny samostatně pro jednotlivé druhy dřevin. U dubových výřezů se například zpravidla doporučuje zaměřit na sortiment odpovídající jakostní třídě II. A, výjimečně může být přijata také třída III. A, pokud výřez vykazuje jiné mimořádně příznivé vlastnosti. Vhodné jsou zejména výřezy bez závažných růstových vad, hnilob a dalších poškození, která by omezovala jejich další zpracování nebo výslednou výtěžnost. Součástí hodnocení by mělo být také ověření rozměrů, tedy tloušťky vyjádřené středovým průměrem a délky výřezu. Obvykle může být požadována minimální délka 2,5 m nebo standardní délka 4 m. K požadované délce je vhodné přidat přiměřený nadměrek, který umožní následnou úpravu zarovnání čel řezem při vystavování dříví. Konkrétní velikost nadměrku se doporučuje předem ověřit v podmínkách aukce, aby výřez po konečném začištění splnil stanovený rozměr.

Postup hodnocení kvality výřezů

Dříví určené do aukce je vhodné posuzovat individuálně, výřez po výřezu. Hodnocení se doporučuje provádět systematicky, nejlépe v pořadí: zdravotní stav, tvarové vlastnosti, sukovitost, růstové vady a případné zvláštnosti zvyšující estetickou nebo řemeslnou hodnotu. U zdravotního stavu je nutné zaměřit se především na výskyt hniloby. Pokročilá hniloba, zejména vnitřní červená nebo měkká hniloba, bývá zpravidla nepřípustná. Stejně tak se doporučuje vyloučit výřezy výrazně napadené podkorním či dřevokazným hmyzem. V případě pochybností může být provedeno podrobnější posouzení čel, povrchu kmene a míst s viditelnými příznaky poškození.

Dalším krokem by mělo být posouzení křivosti a sbíhavosti. Do aukce je vhodné připravovat především výřezy s minimální křivostí a nízkým koeficientem sbíhavosti, tedy takové, které se po délce příliš rychle nezužují. Následně se doporučuje vyhodnotit sukovitost. Podle druhu dřeviny mohou být preferovány bezsuké oddenkové výřezy; případně mohou být přípustné pouze zdravé, srostlé suky malého průměru. Výskyt takzvaných vlků, hlubokých zářezů nebo shnilých suků obvykle kvalitu výrazně snižuje.

Při hodnocení je však vhodné zohlednit také druhově specifické znaky a zaměření konkrétní aukce. U javoru klenu může být například tzv. očkatost žádoucí, protože může zvyšovat dekorativní hodnotu

dřeva. Posoudit se doporučuje rovněž točitost vláken, mrazové trhliny a další růstové vady. Silná točitost nebo rozsáhlé mrazové trhliny zpravidla vedou k vyřazení výřezu. Výjimky mohou být přípustné tehdy, pokud určitá nepravidelnost představuje ceněnou zvláštnost; například u jeřábu břeku může být točitost v některých případech vnímána jako zajímavý znak. Každou takovou výjimku je vhodné předem konzultovat s organizátorem aukce.

Podmínky aukce a výběr dřevin

Organizátor aukce může stanovit také omezení podle druhu dřeviny, množství dodávaného dříví nebo počtu výřezů od jednoho dodavatele. Aukce může být například zaměřena pouze na listnaté dříví; v takovém případě není vhodné jehličnaté sortimenty dodávat. Před sestavením nabídky se proto doporučuje ověřit seznam přijímaných dřevin, minimální a maximální rozměry, případné množstevní limity i požadavky na označení, evidenci a způsob uložení výřezů.

Mezi tradičně žádané dřeviny na aukcích v České republice patří zejména duby bez rozlišení druhu (dub letní, dub zimní, okrajově dub červený), jasan ztepilý, ořešák černý a javor klen. Dále může být dodána třešeň ptačí a v omezené míře také jilmy, zpravidla bez rozlišení druhu. Z jehličnatých dřevin může být vhodný modřín opadavý, případně douglaska tisolistá nebo smrk ztepilý, vždy však v závislosti na zaměření aukce. Výjimečně se mohou uplatnit také trnovník akát nebo jeřáb břek, zejména pokud výřezy vykazují mimořádnou kvalitu či zajímavou kresbu dřeva. Topoly, břízy a vrby se do tuzemských aukcí zpravidla nezařazují, není-li organizátorem výslovně uvedeno jinak.

Pro konečný výběr se doporučuje vytvořit předběžný soupis výřezů, zaznamenat jejich dřevinu, délku, středový průměr a zjištěné vady a následně údaje porovnat s aukčními podmínkami. Může být doplněna také fotodokumentace čel a pláště výřezu. Tento postup usnadní rozhodnutí, zda je konkrétní kus pro aukci vhodný, a omezí riziko jeho odmítnutí při přejímce.

Obr. 1: V závislosti na zaměření aukce a podmínkách stanovených jejím organizátorem lze nabídnout také specifické sortimenty, které mohou být vzhledem ke svým vlastnostem zvláště vyhledávané, vysoce ceněné a využitelné pro specializované účely. Na snímku jsou zobrazeny oddenkové části smrku ztepilého nabízené na aukci v Drážďanech

Obr. 2: Ukázka kvalitního výřezu průměrně kvalitního dubu vhodného do prezenční aukce

2.3 Úprava plochy pro prezentaci dříví, uspořádání a značení dříví

Příprava aukční plochy

Pro prezenční aukci dříví se doporučuje zvolit dobře dostupnou, dostatečně únosnou a pokud možno zpevněnou plochu, která umožní bezpečný příjezd osobních automobilů i odvozních souprav. Při výběru lokality je vhodné posoudit nejen její celkovou kapacitu, ale také stav příjezdových komunikací, možnosti otáčení vozidel, odvodnění a včetně možnosti a dostupnosti parkovacích ploch.

Za nevhodné se považují zejména podmáčené pozemky, prohlubně se stojící vodou a místa, kde by návštěvníci museli vstupovat do bahna, překonávat příkopy nebo se pohybovat v bezprostřední blízkosti manipulační techniky. Měkké a vlhké úseky je vhodné před zahájením aukce zpevnit štěrkem, dřevní štěpkou, pilinami nebo jiným únosným materiálem. Výřezy se nedoporučuje ukládat do vody ani do míst, kde hrozí jejich dlouhodobý kontakt s vlhkostí. Takové uložení zhoršuje přístup ke kmenům, zvyšuje nebezpečí uklouznutí, vede ke znečištění dříví a znemožňuje řádnou kontrolu jeho spodní části.

Celou plochu je vhodné předem rozdělit na příjmovou a manipulační zónu, výstavní řady, pěší trasy, parkoviště a administrativní zázemí. Jednotlivé části mají být uspořádány tak, aby byl pohyb návštěvníků intuitivní a aby se pěší trasy nekřížily s trasami nakládací nebo odvozní techniky. Přitom ale není vhodné, aby se v době konání aukce technika po ploše pohybovala. Důvodem je zajištění bezpečnosti návštěvníků aukce.

Parkoviště se doporučuje umístit mimo vlastní výstavní prostor, avšak v přiměřené docházkové vzdálenosti. Musí být zřetelně označeno, odděleno od řad vystaveného dříví a kapacitně přizpůsobeno předpokládanému počtu návštěvníků. V době prohlídek a konání aukce je vhodné v prostoru určeném pro veřejnost vyloučit provoz manipulační techniky; nelze-li jej zcela zastavit, musí být pohyb strojů časově nebo prostorově oddělen a řízen pověřenou osobou.

U vstupu na aukční plochu se doporučuje umístit výraznou informační tabuli, která návštěvníka jednoznačně navede k registraci, výstavním řadám, místu pro podání nabídky a k administrativnímu

Obr. 3: Pro aukce s menším objemem nabízeného dříví je vhodnou variantou liniové vystavení výřezů podél zpevněné komunikace nebo lesní cesty. Toto uspořádání umožňuje snadný přístup k jednotlivým kusům, zajišťuje dobrou přehlednost a usnadňuje orientaci návštěvníků. Výřezy se přitom doporučuje řadit systematicky podle jednotlivých druhů dřevin a jejich rozmístění přehledně vyznačit v orientačním plánku aukční plochy

zázemí. Tabule by měla obsahovat název akce, pořadatele, dobu otevření plochy, základní pravidla pohybu, kontaktní údaje odpovědné osoby a směrové šipky. Stejné orientační značení je vhodné použít již na příjezdové komunikaci a dále v celém areálu. Díky jednotnému systému se mohou bezpečně zorientovat nejen registrovaní účastníci, ale také zájemci, kteří se o aukci dozvědí až na místě.

Součástí přípravy by mělo být také přiměřené hygienické a návštěvnické zázemí. Podle velikosti akce se doporučuje zajistit mobilní toalety nebo viditelně uvést, kde jsou toalety návštěvníkům k dispozici. Je vhodné připravit kryté místo pro registraci a studium aukčního katalogu, odpadkové nádoby a vodu určenou ke zvlhčení čel výřezů při podrobnější prohlídce.

Výstavní část se doporučuje uspořádat do přehledných, zřetelně označených řad. Při jejich orientaci je vhodné zohlednit tvar pozemku, směr pohybu návštěvníků i světelné podmínky. Pokud to dispozice areálu umožňuje, lze kmeny vést přibližně ve směru sever–jih, čímž se během dne omezí ostré boční stíny, které mohou znesnadňovat rozpoznání vad a posouzení kvality dříví. U vstupu nebo v aukčním katalogu je vhodné zveřejnit jednoduchý situační plánek s označením jednotlivých řad a skupin dřevin, včetně umístění parkoviště, administrativního zázemí a toalet.

Uspořádání a bezpečné uložení kmenů

Každý výřez je vhodné po dodání převzít, zkontrolovat, změřit a zařadit podle dřeviny, jakosti a případně také podle rozměrové kategorie. Výřezy stejné dřeviny se doporučuje soustředit do navazujících a číslovaných řad, které jsou zakresleny v orientačním plánku a shodně označeny v aukčním katalogu. Takové uspořádání sice vyžaduje důslednější třídění a promyšlenou manipulaci, výrazně však usnadňuje prohlídku rozsáhlého souboru dříví. Zájemce může rychle vyhledat požadovanou dřevinu, porovnat jednotlivé kusy a soustředit se pouze na sortiment, který odpovídá jeho potřebám. U menšího množství dříví lze zvolit liniové vystavení podél zpevněné komunikace, vždy však při zachování bezpečného pohybu návštěvníků.

Obr. 4: Ukázka nevhodné volby zvolené plochy pro realizaci aukcí. Vystavované dříví je sice umístěno na podvalech, ale v některých částech leží ve vodě. Takové umístění omezuje přístup kupujících, zvyšuje riziko uklouznutí a znesnadňuje kontrolu jeho spodní části

Obr. 5: Kvalitní výřez třešně ptačí nevhodně umístěný mezi jinými dřevinami

Obr. 6: Jednotné podvaly přichystané pro umístění výřezů k prezentaci

Čela výřezů se doporučuje v rámci každé řady zarovnat do jedné linie. Mezi sousedními kmeny i mezi jednotlivými řadami je nutné ponechat dostatečný prostor, aby bylo možné každý kus bezpečně obejít, prohlédnout ze všech stran, změřit a fotografovat. Pěší uličky je vhodné navrhnout zpravidla v šířce alespoň 1,5 až 2 metry. Mezi sousedními kmeny se doporučuje zachovat rozestup přibližně 50 cm, u rozměrnějších výřezů nebo v členitém terénu i větší. Přístupná by měla zůstat čela i boky kmene, protože právě možnost nerušené vizuální kontroly významně ovlivňuje důvěru kupujícího v nabízený sortiment.

Kmeny je vhodné ukládat na předem připravené, stabilní, nepoškozené a rovnoměrně rozmístěné podvaly nebo jiné únosné podpěry, zpravidla 30 až 50 cm nad úrovní terénu. Tím se omezí kontakt dříví s vlhkostí a nečistotami a současně se umožní kontrola jeho spodní strany. Počet a rozmístění podvalů se přizpůsobují délce, průměru a hmotnosti výřezu tak, aby nedocházelo k jeho průhybu a aby oba konce zůstaly dobře přístupné. Každý kus se doporučuje zajistit klíny proti samovolnému pohybu. Čela je vhodné před vystavením čistě a rovně zaříznout bez otřepů a podle dřeviny, předpokládané doby skladování a klimatických podmínek je případně ošetřit prostředkem omezujícím rychlé vysychání a vznik výsušných trhlin.

K manipulaci se doporučuje používat techniku s odpovídající nosností a vhodným drapákem. Před zdvihem je nutné zohlednit skutečnou hmotnost výřezu, pracovní dosah stroje i hmotnost použitého příslušenství. Kmen se má uchopit v blízkosti těžiště, přenášet bez vlečení po zemi a na podvaly ukládat plynule, bez pádu a nárazů, které by mohly poškodit čelo, kůru nebo vytvořit nové trhliny. Během pohybu stroje se žádná osoba nesmí nacházet v prostoru otáčení nebo možného pádu kmene. Klíny a další zajišťovací prvky je vhodné osazovat až po úplném zastavení mechanismu a na pokyn obsluhy. Na nerovný terén a další místní rizika je vhodné návštěvníky upozornit již u vstupu do areálu.

Obr. 7: Výřezy uložené na stabilních podvalech. Vyvýšené uložení omezuje kontakt dříví se zemí a umožňuje kontrolu kmene po celé jeho délce.

Značení jednotlivých výřezů

Každý vystavený kmen je nutné označit jednoznačně, trvanlivě a dobře čitelně, aby jej bylo možné bez pochybností přiřadit k příslušné položce aukčního katalogu. Doporučuje se používat profesionální lesnické štítky, označované také jako tagy, vyrobené z materiálu odolného vůči vlhkosti, slunečnímu záření a mechanickému namáhání, například z UV stabilního plastu nebo hliníku. Údaje na štítku mají být dostatečně kontrastní a čitelné i za zhoršených světelných podmínek. Vhodné je plasticky vyražené nebo laserově vypálené číslo, případně čárový či QR kód propojený s elektronickou evidencí. Papírové lístky, snadno smývatelné nápisy a běžné kancelářské popisovače se nedoporučují, protože se mohou při venkovním vystavení poškodit, uvolnit nebo ztratit čitelnost.

Hlavní identifikační štítek je vhodné umístit na začištěný čelní řez, nejlépe do horní třetiny obvodu, kde zůstane dobře viditelný a přístupný a současně nebude překážet při měření. Nedoporučuje se upevňovat jej přímo do dřeně, která bývá náchylnější ke vzniku trhlin. Pro omezení rizika záměny nebo ztráty identifikace je vhodné doplnit záložní označení na boku kmene poblíž čela, případně na jeho opačném konci. Štítky se doporučuje připevňovat odpovídajícím lesnickým nástrojem; typ a délku upevňovacích trnů je nutné zvolit podle toho, zda se osazují do příčného dřeva, nebo přes kůru. Upevnění musí být dostatečně pevné a odolné, nemělo by však zbytečně poškozovat posuzovanou část výřezu.

Systém číslování se doporučuje stanovit ještě před zahájením příjmu dříví. Každý identifikační kód musí být jedinečný a musí přesně odpovídat záznamu v tištěném i elektronickém aukčním katalogu. Pro snazší orientaci může obsahovat například rok konání aukce, zkratku dřeviny a pořadové číslo výřezu. Na čelo lze voskovou lesnickou křídou doplnit délku, průměr nebo jiný údaj důležitý při prohlídce, tento způsob je však vhodné chápat pouze jako doplňkové značení. Rozhodující údaje mají být vždy uvedeny v katalogu a spojeny s jednoznačným identifikačním číslem. Pokud je známa specifická vada, lokalizovaná hniloba, rozsah zdravého jádra nebo jiná vlastnost, kterou nelze při běžné prohlídce snadno zjistit, doporučuje se ji srozumitelně zaznamenat v katalogu a podle potřeby na ni upozornit také přímo u výřezu.

Při značení se doporučuje dodržovat jednotný pracovní postup. Nejprve se ověří dřevina, rozměry, jakost a zjištěné vady výřezu, poté se připevní štítek a stejné identifikační číslo se bezprostředně zapíše do evidence spolu s naměřenými údaji. Při použití QR kódu je vhodné přiřadit záznam naskenováním přímo u kmene, čímž se výrazně snižuje riziko chybného přepisu nebo záměny. Před zveřejněním aukčního katalogu se doporučuje provést závěrečnou kontrolu shody mezi fyzickým štítkem, umístěním výřezu v konkrétní řadě a katalogovým záznamem. Stejnou kontrolu je vhodné zopakovat před nakládkou prodaného dříví, aby byl každému kupujícímu vydán správný výřez. Toto značení s využitím QR kódu je možné zpřístupnit i návštěvníkům (kupujícím) na aukci. Opadne tak složité listování v papírovém katalogu. Na druhou stranu je třeba mít na paměti, že ne vždy právě v zimním období jsou podmínky vhodné pro používání elektroniky (často prší, nebo padá sníh s deštěm). Volba využití katalogu (elektronický nebo papírový) umožňuje návštěvníkovi efektivnější práci s údaji o výřezech.

Vedle označení jednotlivých výřezů je vhodné zřetelně označit také začátky řad a místa, kde začíná skupina konkrétní dřeviny. Informační tabule se doporučuje umístit na dobře viditelné místo na začátku řady tak, aby návštěvník již při příchodu rozpoznal, jaký sortiment se v dané části plochy nachází. Základním údajem má být český (či i anglický nebo německý) a případně také vědecký název dřeviny. Podle zaměření aukce lze doplnit stručnou charakteristiku druhu, například obvyklou výšku, věk a dosažitelnou tloušťku, hlavní vlastnosti a možnosti využití dřeva nebo přehled dalších druhů zastoupených v rámci daného rodu. Doplňující informace mají zůstat stručné, věcně správné a graficky přehledné, aby podporovaly orientaci návštěvníků a nepřekrývaly údaje rozhodující pro samotnou aukci.

Obr. 8: Příklad úvodní informační tabule umístěné na začátku nové řady. Označení návštěvníka zřetelně informuje o druhu dřeviny a usnadňuje orientaci na aukční ploše. Uvedeny jsou i údaje o dalších dřevinách v dané vystavované skupině. Zde javory

Obr. 9: Příklad vhodného použití tagového štítku doplněného o rozměry výřezu. Označení je úsporné, přehledné a dobře čitelné a umožňuje rychlé přiřazení kmene k údajům v aukčním katalogu

Obr. 10: Příklad nevhodného označení výřezů. Soustředění několika číselných údajů na jednom místě zhoršuje přehlednost a zvyšuje riziko záměny. Posouzení dříví dále komplikuje znečištěné čelo výřezu a nepravidelné rozestupy mezi kmeny, které omezují bezpečný přístup k jednotlivým kusům.

2.4 Význam estetiky a čistoty při prezentaci dříví při aukci

Estetika vystavených výřezů

Vzhled vystavených výřezů významně ovlivňuje první dojem kupujícího i jeho možnost posoudit skutečnou kvalitu dřeva. Doporučuje se proto prezentovat pouze čisté, pečlivě zaříznuté a přehledně uspořádané kusy. Čelo výřezu by mělo být rovné, bez bahna, kamenů, otřepů, vytržených vláken a dalších nečistot. Je vhodnější obětovat několik centimetrů délky a vytvořit čistý kolmý řez než ponechat nerovné či roztřepené čelo, které zakrývá letokruhy, jejich hustotu a průběh, barvu jádra a běli, trhliny nebo známky hniloby. Jednotná a upravená prezentace působí profesionálně a umožňuje kupujícím porovnávat jednotlivé položky za stejných podmínek.

Čištění a příprava před vystavením

Výřezy by měly být očištěny již před přepravou na aukční sklad. Pokud jsou znečištěny bahnem nebo jinými mechanickými nečistotami, doporučuje se použít přiměřený tlakový ostřik tak, aby nedošlo k poškození kůry ani povrchu dřeva. Větve je vhodné odřezat dohladka (pokud k tomu má organizátor aukce svolení, jinak je vhodné, aby toto zajistil přímo prodávající) a odstranit také stará inventární čísla, barevné značky a symboly vzniklé při těžbě nebo manipulaci. U ořešáku černého by mohlo být vhodné den před zahájením prohlídek obnovit čelní řez odebráním přibližně třícentimetrového kotouče, aby lépe vynikla kresba, jádro a běl; konečnou délku je však nutné znovu zaznamenat. U všech dřevin se doporučuje postupovat jednotně, aby úprava nezakrývala vady ani nezkreslovala nabízené rozměry.

Ochrana čel proti praskání a znehodnocení

Čela je vhodné ošetřit bezprostředně po zaříznutí, protože přes příčný řez rychle uniká vlhkost a mohou se rozšiřovat trhliny. U dřevin s vysokým vnitřním pnutím, zejména u buku, dubu a jasanu, se doporučuje mechanická stabilizace pomocí plastových nebo vlnitých kovových S-háků či I-háků. Hák se umísťuje napříč viditelnou nebo vznikající trhlinou; nejsou-li trhliny patrné, mohl by být umístěn do oblasti mezi dření a bělí, kde bývá pnutí největší. Plastové prvky jsou vhodné zejména proto, že při

Obr. 11: Ukázka použití S-háku proti praskání u výřezů jasanu ztepilého

Obr. 12: Příkladné ošetření povrchu čela voskem pro zvýšení viditelnosti letokruhů, zároveň slouží proti praskání. I zde jsou použity svorky proti praskání

následném zpracování méně ohrožují pilové nástroje. U cenných listnáčů a rezonančních jehličnanů lze použít parafín, voskovou emulzi nebo ochranný nátěr na bázi pryskyřic. Přípravek se nanáší na suché, čisté čelo zbavené pilin a měl by vytvořit souvislou ochrannou vrstvu také na přibližně 5–10 cm přilehlého obvodu kmene. Ošetření však nesmí zakrývat vady, které kupující potřebuje posoudit.

Uložení a uspořádání na aukční ploše

Výřezy se nedoporučuje pokládat přímo na zem. Je vhodné uložit je na zdravé dřevěné podvaly, stavební hranoly nebo betonové patky, které nejsou napadeny dřevokaznými houbami. Výška nad terénem by měla činit nejméně 30 cm, optimálně přibližně 40–50 cm, aby bylo dřevo chráněno před zemní vlhkostí a blátem a aby bylo možné prohlédnout také jeho spodní stranu. Pro výřezy do délky pěti metrů se doporučují dva podvaly umístěné přibližně jeden metr od konců; delší a těžší kusy by měly být podepřeny třemi nebo více podvaly, aby se omezil průhyb. Podvaly je vhodné vyrovnat tak, aby výřezy ležely vodorovně. Čela jednotlivých kusů by měla být v rámci jedné řady a dřeviny srovnána do společné linie a mezi sousedními kmeny by měl zůstat průchod široký přibližně 1,5–2 m.

Bezpečnost při pohybu a manipulaci

Protože aukční prostor představuje dočasné pracoviště s těžkými břemeny, nerovným nebo kluzkým terénem a provozem mechanizace, měl by být bezpečnostní režim zřejmý již u vstupu. Informační tabule by měly upozorňovat na nerovnosti terénu, zákaz vstupu do manipulačních zón, zákaz samovolné manipulace s výřezy a doporučení používat pevnou obuv. Nebezpečná místa je vhodné označit nebo fyzicky oddělit. Za přítomnosti návštěvníků by se, pokud možno neměly přesouvat těžké kmeny; je-li zásah nezbytný, dotčená část areálu se uzavře a pohyb bude řídit pověřená osoba. Organizátor by měl určit odpovědnost za pravidelné kontroly klínů, podvalů a průchodnosti tras a vést záznam o zjištěných závadách i jejich odstranění. Technika kupujících se může pohybovat pouze po určených trasách a podle pokynů správce skladu.

Bezpečnost je nutné zohlednit při přípravě skladu, během prohlídek i při následné manipulaci. Každý výřez by měl být na každém podvalu z obou stran zajištěn dřevěnými klíny, protože kulatý kmen se může při opření nebo pokusu o pootočení nečekaně rozjet. Klíny je vhodné vyrobit z tvrdého dřeva pod úhlem přibližně 30–45 stupňů a pevně je přitlouci k podvalu dlouhými hřebíky. Před zahájením prohlídek se doporučuje ověřit stabilitu všech kusů, rovnost podvalů, volný prostor pod kmeny a průchodnost uliček. Plocha by měla být bez vysoké trávy, bahna a volných předmětů, které by mohly způsobit uklouznutí nebo zakopnutí. Kupující by neměli s výřezy samostatně pohybovat a veškeré měření, navlhčování či vzorkování by mělo probíhat podle stanovených pravidel, případně pod dohledem správce skladu. Konání na zamrzlém terénu může omezit znečištění, nesmí však zvýšit riziko uklouznutí.

2.5 Časový harmonogram, prohlídkové dny a vyhodnocení nabídek

Časový harmonogram aukce

Časový harmonogram je vhodné sestavit s dostatečným předstihem tak, aby zahrnoval celý průběh přípravy a konání aukce. Měl by vymezit termíny navážky dříví, přípravy aukční plochy, úpravy a označení kmenů, zpracování katalogu, zveřejnění podmínek, zahájení aukce, prohlídkových dnů, uzávěrky pro podání nabídek, jejich vyhodnocení, oznámení výsledků, výdeje dříví a slavnostního ukončení. Jednotlivé kroky se doporučuje řadit tak, aby na sebe plynule navazovaly a aby mezi dokončením přípravy plochy a příchodem prvních návštěvníků zůstala dostatečná časová rezerva. Prohlídkové dny obvykle probíhají pět až deset dní před uzávěrkou aukce.

Prezenční aukce dříví je vhodné konat pravidelně ve stejné roční období, shodně i např. ke konci měsíce, aby si postupně vybudovaly tradice konání aukcí a účastníci s jejich termínem mohli dlouhodobě počítat. Termíny konání se doporučuje vyhlašovat s dostatečným předstihem, aby se vlastníci lesů a další dodavatelé dříví mohli na aukci řádně připravit. V porostech je třeba včas vyznačit stromy, vyhledat kvalitní jedince vhodné pro aukční prodej a zajistit jejich těžbu, přiblížení, třídění i dopravu na aukční plochu. Tyto činnosti vyžadují pečlivou organizaci a dostatečnou časovou rezervu.

Termín aukce je rovněž vhodné koordinovat s obdobnými akcemi v regionu i v zahraničí, aby se jednotlivé události, pokud možno nepřekrývaly. Účastníci tak mohou navštívit více aukcí a vybírat z širší nabídky, zatímco prodávající mohou využít vhodně rozvržená časová okna při zachování podmínek řádné hospodářské soutěže.

Prohlídkové dny, vyhodnocení aukce a výdej dříví

Před zahájením prohlídek je vhodné zveřejnit soutěžní podmínky a během aukce je již neměnit. Obvykle jsou stanoveny prohlídkové dny. V těchto dnech je zpravidla na aukci přímo účasten i organizátor aukce či osoba zodpovědná za průběh aukce a aktivně odpovídá na dotazy, příp. řeší nesrovnalosti, další požadavky apod. Prohlídkové dny trvají přibližně 2 až 3 týdny.

Soutěžní podmínky by měly jednoznačně stanovit oprávněné účastníky, způsob registrace, cenovou jednotku, případnou minimální cenu, lhůtu a místo pro podání nabídky, pravidlo určení vítěze, postup při shodných nabídkách, platební podmínky a termín odvozu. Při obálkové metodě je vhodné umístit na viditelné místo zapečetěný sběrný box. Nabídka se doporučuje podávat na jednotném formuláři v zalepené obálce označené registračním číslem zájemce; měla by obsahovat číslo výřezu, nabízenou cenu za metr krychlový nebo za kus a podpis. Pravidla aukce musí předem určit, zda budou nabídky otevírány veřejně, nebo komisí s následným zveřejněním výsledků. Způsob podávání nabídek je na organizátorovi aukce. Může se rovněž zvolit metoda korespondenční, či být přímo pro tyto účely vytvořena aplikace nebo formulář.

Po uplynutí lhůty by pověřená komise měla zkontrolovat úplnost nabídek, zaznamenat jejich otevření a vyhodnotit každou položku podle předem zveřejněných pravidel. Výsledek je vhodné vždy spojit s konkrétním aukčním číslem, nikoli pouze s polohou kmene na ploše. Účastníkům se následně sdělí výsledek a navazující organizační pokyny. Při výdeji dříví se doporučuje před naložením znovu ověřit číslo položky, kupujícího a splnění platebních podmínek; odvoz by měl být zaznamenán, aby nemohlo dojít k záměně sousedních výřezů.

Obr. 13: Označení vítězného výřezu prezentovaného dříví. Při slavnostním vyhlášení mohou mít účastníci možnost si daný výřez ještě prohlédnout. To je významné z hlediska porovnání a vytvoření představy o jaké dříví je nejvyšší zájem.

Po skončení aukce je vhodné vyhodnotit podíl prodaných položek, cenové výsledky podle dřevin, počet návštěvníků, dotazy a stížnosti, bezpečnostní události i problémy při odvozu. Zpracovat fotodokumentaci atd.

Slavnostní vyhlášení výsledků, ukončení a zkušenosti pro další ročník

Slavnostní ukončení může být vhodnou společenskou součástí aukce. Vedle vyhlášení výsledků a vítězů (tj. nejvyšší dosažené ceny dříví) nabízí prostor pro setkání účastníků, odbornou diskusi, výměnu zkušeností a porovnání s předchozími ročníky. Zároveň může podpořit vztahový marketing a prezentaci podniku.

Doporučuje se stručně shrnout průběh akce, zmínit zajímavé či rekordní položky a představit poučení nebo opatření pro další ročník; zveřejňovány by však měly být pouze údaje, jejichž sdělení je v souladu s podmínkami aukce.

Aukce dříví tak může přesahovat samotný obchodní význam a stát se důležitým nástrojem dlouhodobého budování vztahů mezi vlastníky lesů, zpracovateli, obchodníky a odbornou veřejností. Pravidelné osobní setkávání, otevřená komunikace a srozumitelná prezentace nabízených sortimentů mohou posilovat důvěru v pořadatele i spolupráci mezi účastníky. Současně je vhodné aukci využít k propagaci dříví jako obnovitelné a hodnotné suroviny a ke zdůraznění významu odborného třídění, správné přípravy a objektivního posuzování jeho kvality. Kvalitně uspořádaná aukce tak může přispět nejen k dosažení odpovídajícího tržního ocenění výjimečných výřezů, ale také k celkovému zvýšení povědomí o hodnotě dříví, lesnické práce a odpovědného hospodaření.

2.6 Závěrečné shrnutí

Předkládaná metodika poskytuje ucelený odborný rámec pro přípravu, organizaci, realizaci a následné vyhodnocení prezenčních aukcí cenných sortimentů dříví jako specifického nástroje tržního zhodnocení výjimečných výřezů a podpory lesní bioekonomiky. Úvodní část vymezuje principy aukčního

prodeje, související terminologii a právní souvislosti a zasazuje vývoj prezenčních aukcí do historického i současného kontextu České republiky a zahraničí. Vlastní metodická část následně systematicky popisuje pravidla aukce, přípravu a evidenci dříví, odborné posouzení jeho jakosti, stanovení vyvolávacích cen, tvorbu aukčního katalogu, registraci účastníků, podávání a vyhodnocování nabídek i uzavření obchodu, úhradu a odběr vydražených sortimentů. Samostatná pozornost je věnována kritériím výběru vhodných dřevin a výřezů, přípravě aukční plochy, bezpečnému uložení, značení, estetice prezentace, ochraně čel proti poškození, časovému harmonogramu, prohlídkovým dnům a závěrečnému vyhodnocení aukce.

Metodika je prakticky využitelná zejména vlastníky a správci lesů, organizátory aukcí, obchodníky se dřívím, zpracovateli, dopravci a dalšími subjekty lesnicko-dřevařského sektoru; současně může sloužit jako studijní a metodický podklad pro odborné školy, vysoké školy, veřejnou správu a regionální samosprávy. Její doporučení umožňují sjednotit pracovní postupy, zvýšit transparentnost a bezpečnost aukčního procesu, omezit riziko chyb při evidenci, prezentaci a výdeji dříví a vytvořit podmínky pro objektivnější porovnání nabídky a dosažení odpovídající tržní ceny. Uplatnění metodiky může přispět k vyššímu ekonomickému zhodnocení kvalitních i specifických sortimentů, k efektivnějšímu využívání obnovitelné suroviny, k rozvoji profesních a obchodních vztahů a k posílení regionálních hodnotových řetězců. Současně podporuje vnímání dříví jako suroviny s vysokou materiálovou, estetickou a společenskou hodnotou a nabízí podklad pro dlouhodobé plánování, opakované pořádání aukcí a průběžné zvyšování jejich odborné úrovně.

Metodika je rovněž doplněna **Přílohou**, kterou lze využít při sestavení aukčního katalogu. Jedná se o názvy dřevin v českém, latinském jazyce, doplněném o anglické a německé ekvivalenty.

3. SROVNÁNÍ „NOVOSTI POSTUPŮ“

Postupy spojené s aukčním prodejem cenných sortimentů dříví nejsou v evropském kontextu samy o sobě nové. V německy mluvících zemích, zejména v Německu a Rakousku, mají tzv. aukce či submise cenného dříví delší novodobou tradici a jsou organizačně podporovány lesnickými institucemi, zemědělskými komorami a sdruženími vlastníků lesů. Zahraniční praxe zahrnuje soustředění jednotlivě evidovaných výřezů na aukční ploše, jejich odborné třídění a měření, zveřejnění katalogu, fyzickou prohlídku kupujícími, podávání závazných nabídek a následné vyhodnocení podle předem stanovených pravidel. Rakouské zkušenosti dokládají systematické pořádání aukcí cenného dříví od roku 2001 a jejich dlouhodobé využívání jako nástroje k propojení nabídky výjimečných sortimentů se specializovanou poptávkou. Novost předkládané metodiky proto nespočívá ve vytvoření zcela nového způsobu prodeje, nýbrž v převodu, uspořádání a přizpůsobení osvědčených principů podmínkám České republiky.

V českém prostředí je současně nutné zohlednit odlišný historický vývoj. Přestože se aukční a dražební formy prodeje dříví na území českých zemí uplatňovaly již v minulosti, v období centrálně řízeného hospodářství ztratily svou tržní funkci a po roce 1989 nebyly bezprostředně obnoveny v podobě soustavně zavedeného postupu pro cenné sortimenty. První novodobé prezenční aukce tohoto typu se v České republice začaly pořádat až v roce 2015, tedy později než v Německu, Rakousku nebo Polsku. Tuzemská praxe je proto ve srovnání s uvedenými zeměmi relativně mladá a dosud se opírá především o zkušenosti jednotlivých organizátorů, vlastníků a obchodních subjektů. Informace o vhodném výběru dříví, přípravě výřezů, uspořádání aukční plochy, značení, katalogizaci, prohlídkách, podávání nabídek, vyhodnocení a výdeji prodaného dříví byly rozptýlené, předávané převážně profesní zkušeností nebo dostupné v zahraničních, zejména německojazyčných zdrojích.

Zásadní přínos metodiky spočívá v tom, že tyto dílčí poznatky poprvé soustřeďuje do uceleného, česky zpracovaného a na tuzemské právní, provozní, vlastnické a tržní podmínky navázaného postupu. Metodika propojuje fáze, které bývají v praxi řešeny odděleně: výběr a kvalitativní posouzení cenných sortimentů, jejich dopravu a převzetí, přesné měření a evidenci, stanovení vyvolávací ceny, přípravu katalogu, bezpečné a esteticky kvalitní vystavení, organizaci prohlídkových dnů, transparentní správu nabídek, uzavření obchodu, platbu, odběr a závěrečné vyhodnocení aukce. Vedle obchodní stránky zahrnuje rovněž bezpečnost práce, logistiku pohybu osob a techniky, ochranu výřezů před poškozením, jednotné značení a doporučení pro komunikaci s účastníky. Novost tak spočívá především v komplexnosti, operacionalizaci a přenositelnosti: obecné zahraniční zkušenosti a dosavadní tuzemská praxe jsou převedeny do opakovatelného souboru kroků využitelného různými typy vlastníků, správců a organizátorů.

Potřeba takového materiálu vyplývá také z postupného rozšiřování aukcí v České republice a z rostoucího zájmu o efektivní zhodnocení kvalitních, rozměrově nadprůměrných nebo jinak specifických výřezů. Bez jednotného metodického rámce může docházet k rozdílům v posuzování, evidenci, prezentaci a organizaci, které snižují srovnatelnost nabídek, důvěru účastníků i dosažitelnou tržní hodnotu dříví. Předkládaná metodika tento nedostatek omezuje: vytváří společný odborný základ pro přípravu a realizaci aukcí, usnadňuje vstup novým dodavatelům, podporuje transparentnost a bezpečnost procesu a umožňuje systematicky vyhodnocovat výsledky jednotlivých ročníků. Její využití může přispět nejen k vyššímu ekonomickému zhodnocení cenných sortimentů, ale také k profesionalizaci aukčního trhu, rozvoji regionálních vazeb mezi vlastníky a zpracovateli a k účelnějšímu využívání dříví jako obnovitelné suroviny v rámci lesní bioekonomiky.

4. POPIS UPLATNĚNÍ METODIKY

Metodika je určena především vlastníkům a správcům lesů, organizátorům prezenčních aukcí cenných sortimentů dříví a fyzickým i právnickým osobám působícím v oblasti obchodu se dřívím, zejména subjektům zajišťujícím jeho prodej, nákup, dopravu, skladování nebo další zpracování. Uplatnění nalezne rovněž u vlastníků a provozovatelů ploch využívaných pro konání aukcí, odborných lesních hospodářů, pracovníků veřejné správy a představitelů měst a obcí, kteří se podílejí na organizaci aukcí nebo potřebují porozumět jejich principům, požadavkům a možným regionálním přínosům. Jako studijní a metodický podklad je využitelná také pro studenty a pedagogy středních a vysokých škol se zaměřením na lesnictví, dřevařství, ekonomiku, obchod nebo marketing a pro další odborné pracovníky lesnicko-dřevařského sektoru.

V praxi může metodika sloužit jako jednotný návod pro plánování, přípravu, realizaci a vyhodnocení prezenční aukce, a to od výběru vhodných výřezů a komunikace s jejich dodavateli přes příjem, měření, evidenci, kvalitativní posouzení a stanovení vyvolávacích cen až po sestavení aukčního katalogu, uspořádání a označení aukční plochy, organizaci prohlídkových dnů, příjem a vyhodnocení nabídek, uzavření obchodu a výdej prodaného dříví. Doporučené postupy lze využít při zavádění nové aukce i při standardizaci a průběžném zdokonalování již existujících akcí, při tvorbě interních pracovních pravidel, školení zaměstnanců a koordinaci vlastníků, organizátorů, dopravců, kupujících a zpracovatelů. Jejím uplatněním lze zvýšit transparentnost, bezpečnost a organizační úroveň aukčního procesu, omezit riziko chyb a záměn, zlepšit prezentaci nabízených sortimentů a podpořit dosažení odpovídající tržní ceny. Metodika současně vytváří předpoklady pro efektivnější zhodnocení kvalitního a specifického dříví, rozvoj profesních a obchodních vztahů a posílení regionálních hodnotových řetězců a lesní bioekonomiky.

5. EKONOMICKÉ ASPEKTY

Ekonomický význam prezenčních aukcí cenných sortimentů dříví

Prezenční aukce cenných sortimentů dříví představují specializovaný prodejní kanál, jehož hlavní ekonomická výhoda spočívá v soustředění kvalitních a rozměrově nadprůměrných výřezů na jednom místě, jejich fyzickém zpřístupnění širšímu okruhu odběratelů a vytvoření přímé cenové soutěže. Výsledky sledování českých aukcí potvrzují, že nejde pouze o okrajovou iniciativu jednotlivých vlastníků, ale o postupně se rozvíjející segment trhu. Zaznamenaný aukční objem vzrostl z 1 544,21 m^3 v sezoně 2015/2016 na 14 681,95 m^3 v sezoně 2024/2025, tedy přibližně 9,5krát. Průměrný přírůstek činil 1 426 m^3 za sezonu a dlouhodobý trend vysvětloval 85,8 % variability objemu. Tento vývoj ukazuje, že vlastníci, organizátoři i odběratelé považují aukční způsob prodeje za ekonomicky využitelný a opakovatelný.

Rozhodující postavení má dub, který v letech 2015–2025 tvořil 66,1 % celkového nabízeného objemu. V sezoně 2024/2025 bylo nabídnuto 9 030,86 m^3 dubu a jeho objemově vážená realizační cena dosáhla při jednotném kurzu 25 Kč/EUR přibližně 20 575 Kč·m^{-3}, tedy 20,6 tis. Kč·m^{-3}. Maximální zaznamenaná cena dubu činila přibližně 52 650 Kč·m^{-3}, tedy 52,7 tis. Kč·m^{-3}. Ještě výraznější individuální cenový potenciál vykázal ořešák černý: průměrná cena činila přibližně 10 925 Kč·m^{-3}, tedy 10,9 tis. Kč·m^{-3}, avšak maximum dosáhlo přibližně 45 400 Kč·m^{-3}, tedy 45,4 tis. Kč·m^{-3}. U modřínu byla v sezoně 2024/2025 zjištěna průměrná cena přibližně 7 850 Kč·m^{-3} a maximum 23 675 Kč·m^{-3}, tj. přibližně 7,9 a 23,7 tis. Kč·m^{-3}. U jasanu dosáhlo maximum přibližně 13 875 Kč·m^{-3}, tedy 13,9 tis. Kč·m^{-3}, a u javoru klenu 13 775 Kč·m^{-3}, přibližně 13,8 tis. Kč·m^{-3}. Uvedené maximální hodnoty nelze mechanicky vztahovat na celý nabízený objem, dokládají však schopnost aukce identifikovat mimořádnou hodnotu jednotlivých kusů, která by při běžném sortimentním prodeji nemusela být plně rozpoznána.

Obecně lze předpokládat, že vhodně připravený aukční prodej může u kvalitních a specifických sortimentů zvýšit dosaženou cenu oproti běžnému způsobu prodeje v řádu jednotek tisíc Kč na 1 m^3. Konkrétní výše cenového rozdílu závisí zejména na druhu dřeviny, jakosti a rozměrech výřezu, jeho estetických nebo technologických vlastnostech, aktuální poptávce a počtu aktivních zájemců. Nejvyšší

potenciál mají zpravidla kvalitní dubové výřezy, ořešák černý a další méně běžné nebo mimořádně utvářené sortimenty, zatímco u běžnějšího či kvalitativně nevyrovnaného dříví může být přínos nižší nebo nemusí vzniknout vůbec. Aukční prodej má současně své limity: do aukce nelze účelně zařadit veškeré vytěžené dříví, dosažená cena není předem zaručena a výsledný čistý přínos snižují náklady na odborný výběr, přípravu, dopravu, manipulaci, evidenci a provizi organizátora. Ekonomický efekt může omezit také malý počet kupujících, nevhodný termín, nadměrná nabídka, delší přepravní vzdálenost nebo neprodej části položek. Aukce je proto vhodné chápat jako selektivní nástroj pro zhodnocení omezeného podílu nadprůměrně kvalitní produkce, u něhož očekávané zvýšení ceny bezpečně převýší dodatečné náklady a rizika prodeje.

Ekonomický přínos aukce nespočívá jen v dosažení rekordní ceny. Podstatné je zvýšení čistého výnosu po odečtení všech dodatečných nákladů. Metodika proto doporučuje oddělovat jednorázové náklady na zavedení systému od opakovaných nákladů jednotlivé aukce. Do první skupiny může patřit úprava nebo pořízení zpevněné plochy, vybavení pro evidenci a značení, informační systém či základní organizační dokumentace. Provozní náklady zahrnují odborný výběr a třídění výřezů, dopravu, manipulaci, měření, evidenci, začištění a ochranu čel, štítky, katalog, propagaci, administraci nabídek, dohled na ploše a výdej prodaného dříví. U menší nebo již zavedené aukce lze přímé organizační náklady očekávat v nižších stovkách tisíc Kč; u rozsáhlejší akce nebo při jednorázové úpravě plochy mohou dosahovat několika stovek tisíc Kč. Jednotkový náklad výrazně klesá, pokud organizátor využívá vlastní plochu, techniku a personál a pokud se fixní náklady rozpočítají na větší objem.

Modelový odhad pro 100 m³ dubových výřezů jakostní třídy II

Pro ilustraci lze využít model zpracovaný pro 100 m³ dubu jakostní třídy II v podmínkách sezony 2024/2025. Při běžném prodeji na odvozním místě za 13 584 Kč·m⁻³ by tržba činila 1 358,4 tis. Kč. Při hrubé aukční ceně 19 775 Kč·m⁻³ by hrubá tržba dosáhla 1 977,5 tis. Kč. Dodatečné náklady jsou odhadnuty na 1 743 Kč·m⁻³, celkem 174,3 tis. Kč. Zahrnují dopravu 80,0 tis. Kč, třídění a manipulaci 25,0 tis. Kč, přípravu výřezů 10,0 tis. Kč a provizi ve výši 3 % z hrubé aukční ceny, přibližně 59,3 tis. Kč. Čistý výnos z aukce by po odečtení těchto nákladů činil 1 803,2 tis. Kč. Ve srovnání s běžným prodejem by uživatel získal čistý dodatečný ekonomický přínos přibližně 444,8 tis. Kč, tj. 4 448 Kč·m⁻³ neboli 32,7 % oproti výnosu z běžného prodeje.

Výpočet lze srozumitelně shrnout následovně: při běžném prodeji 100 m³ dubového dříví by vlastník při ceně 13 584 Kč·m⁻³ získal celkovou tržbu 1 358,4 tis. Kč. Prodej stejného množství prostřednictvím aukce při hrubé aukční ceně 19 775 Kč·m⁻³ by přinesl hrubou tržbu 1 977,5 tis. Kč. S realizací aukčního prodeje jsou však spojeny dodatečné náklady v celkové výši 174,3 tis. Kč. Z této částky připadá 80,0 tis. Kč na dopravu dříví, 25,0 tis. Kč na jeho odborné třídění a manipulaci, 10,0 tis. Kč na přípravu výřezů a přibližně 59,3 tis. Kč na tříprocentní provizi organizátora aukce. Po odečtení všech uvedených nákladů by čistý výnos z aukčního prodeje dosáhl 1 803,2 tis. Kč. Ve srovnání s běžným prodejem by tak vlastník získal dodatečný čistý ekonomický přínos 444,8 tis. Kč, což odpovídá 4 448 Kč na 1 m³ a zvýšení čistého výnosu o 32,7 %.

Citlivost výsledku na dosaženou cenu lze vyjádřit bodem zvratu. Při dopravě, třídění, manipulaci a přípravě v souhrnu 1 150 Kč·m⁻³ a provizi 3 % z aukční ceny musí hrubá aukční cena dosáhnout přibližně 15 190 Kč·m⁻³, aby se čistý výnos vyrovnal běžnému prodeji za 13 584 Kč·m⁻³. Modelová hrubá aukční cena 19 775 Kč·m⁻³ vytváří čistý přínos 4 448 Kč·m⁻³. Každých dalších 1 000 Kč·m⁻³ dosažené ceny zvyšuje při objemu 100 m³ hrubý výnos přibližně o 100 tis. Kč; při tříprocentní provizi se čistý přínos zvýší asi o 97 tis. Kč. Naopak růst dopravy nebo manipulace o 500 Kč·m⁻³ sníží čistý přínos u stejného objemu o 50 tis. Kč. Pro rozhodnutí vlastníka je proto klíčové porovnat realistickou očekávanou aukční cenu s úplnými přírůstkovými náklady, nikoli pouze s výší provize.

Pozitivní hospodářský výsledek podporuje také vhodné prostorové a časové uspořádání aukcí. V sezoně 2024/2025 se uskutečnilo 11 aukcí na devíti místech a maximální vzdálenost z okrajových částí republiky k aukčnímu místu byla odhadnuta přibližně na 130 km. Rozmístění více míst může omezovat přepravní náklady vlastníků a umožňuje sladit těžbu s vhodným zimním termínem. Největší objem nabídnutý na jednom místě dosáhl v Dymokurech za sezonu přibližně 6 535 m³ a největší jednotlivá aukce pracovala s objemem přes 2,1 tis. m³. Koncentrace dostatečného množství kvalitního dříví

pomáhá rozdělit fixní organizační náklady, rozšiřuje výběr pro odběratele a může zvýšit intenzitu cenové soutěže. Současně však nabídka nesmí převýšit reálnou poptávku, protože příliš vysoký nebo kvalitativně nevyrovnaný objem může zvýšit podíl neprodaných položek.

Z pohledu drobných vlastníků je důležitá možnost sdružit menší počet mimořádných výřezů s nabídkou dalších dodavatelů. Tím se zpřístupní specializovaní tuzemští i zahraniční kupující, kterých by jednotlivý vlastník při samostatném prodeji obtížně dosáhl. Společná doprava, odborné třídění a využití zavedeného aukčního místa mohou současně snížit jednotkové náklady. Vedle okamžitého finančního efektu vzniká i dlouhodobý přínos: výsledky aukcí poskytují vlastníkovi cenovou informaci o požadovaných dřevinách, rozměrech a kvalitativních znacích, podporují cílené pěstování hodnotných stromů a vytvářejí obchodní kontakty pro další ročníky.

Celkově lze při dodržení doporučených metodických postupů hodnotit aukce jako ekonomicky perspektivní nástroj pro omezený, avšak hodnotově významný podíl produkce. U modelových 100 m^3 kvalitního dubu dosahuje odhadovaný čistý přínos téměř 445 tis. Kč, zatímco jednotlivé mimořádné výřezy mohou dosáhnout cen přes 50 tis. Kč·m^{-3}. Výsledek však závisí na správném výběru dříví, jeho kvalitní přípravě a prezentaci, dopravní vzdálenosti, počtu aktivních kupujících, aktuální poptávce a podílu skutečně prodaných položek. Uvedený výpočet je proto vhodné chápat jako realistický scénář ekonomického potenciálu, nikoli jako zaručený výsledek každé aukce. Pro konkrétní rozhodnutí se doporučuje předem sestavit položkový rozpočet, určit minimální přijatelnou cenu a po skončení aukce vyhodnotit čistý výnos za každý výřez i za celý soubor.

SEZNAM POUŽITÉ SOUVISEJÍCÍ LITERATURY

BLUĎOVSKÝ, Z. 2005. S*ouvislosti vývoje cen surového dříví*. Lesnický průvodce, Jíloviště-Strnady: Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti.

DARROBERS, L.; GINGRICH, S.; MAGERL, A. 2024. Timber trade in the United States of America 1870 to 2017. A socio-metabolic analysis. *Historical Methods: A Journal of Quantitative and Interdisciplinary History*. 57(4), 252–266. https://doi.org/10.1080/01615440.2024.2316039

EUROPEAN PARLIAMENT; EUROPEAN COUNCIL. 2019. *DIRECTIVE 2011/83/EU OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 25 October 2011 on consumer rights, amending Council Directive 93/13/EEC and Directive 1999/44/EC of the European Parliament and of the Council and repealing Council Directive 85/577/EEC and Directive 97/7/EC of the European Parliament and of the Council, amended by M1 Directive (EU) 2015/2302 of the European Parliament and of the Council of 25 November 2015, M2 Directive (EU) 2019/2161 of the European Parliament and of the Council of 27 November 2019*.[cit. 2026-11-10] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:02011L0083-20220528

HOLUŠA, O.; DOLEŽAL, R.; HOLUŠOVÁ, K.; LAŠTŮVKA, Z.; STANOVSKÝ, J. 2020. *Forests of the Carpathian Mountains in the Czech Republic*. 1. vyd. Brandýs nad Labem: Ústav pro hospodářskou úpravu lesů. ISBN 978-80-88184-33-1.

KLEMPERER, P. 2004. *Auctions: Theory and Practice*. Princeton, N.J.: Princeton University Press. ISBN 0-691-11925-2. [cit. 2026-11-10] https://web.archive.org/web/20081216011922/http://www.nuff.ox.ac.uk/users/klemperer/VirtualBook/VirtualBookCoverSheet.asp

KRISHNA, V. 2002. *Auction Theory*. San Diego: Academic Press, USA: Academic Press. ISBN 01242629X. [cit. 2026-11-10] https://archive.org/details/auctiontheory0000kris/page/n5/mode/2up

KRÜGER, L.; HAGEMANN, H. 2003. Die Schwarz-Erle als Wirtschaftsbaumart. *Eberswalder Forstliche Schriftenreihe*. XVII, 124–129.

LESNICKÁ PRÁCE. 2007. *Doporučená pravidla pro měření a třídění dříví v České republice 2008.* Hradec Králové: Lesnická práce.

MALÉŘOVÁ, A. 2025. *Přídělový systém v Protektorátu Čechy a Morava*. Bakalářská práce. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta filozofická.

MILGROM, P. 2000. Putting auction theory to work: The simultaneous ascending auction. *Journal of Political Economy*. 108(2), 245–272.

MILGROM, P. 2004. *Putting Auction Theory to Work*. Cambridge University Press. https://doi.org/10.1017/CBO9780511813825.

MINISTRY OF AGRICULTURE OF THE CZECH REPUBLIC. 2025. *Report on the State of Forests and Forest Management 2024*. Ministry of Agriculture of the Czech Republic. [cit. 2026-11-10] https://mze.gov.cz/public/portal/mze/publikace/zprava-o-stavu-lesa-a-lesniho-hospodarstvi-cr/zprava-o-stavu-lesa-a-lesniho-hospodarstvi-ceske-republiky-v-roce-2024

PASCHALIS-JAKUBOWICZ, P.; KULIK, P.; LACHOWICZ, H. 2015. Sales of the timber in the highest quality class in Poland. *Sylwan*. 159. 91-102.

PELZMANN, G. 2021. „Bares für Rares" – Wertholzsubmissionen in Österreich 2001-2021. *BFW-Praxisinformation.* 53, 25-27

PEZDEVŠEK MALOVRH, Š.; KUMER, P.; GLAVONJIĆ, P.; NONIĆ, D.; NEDELJKOVIĆ, J.; KISIN, B.; AVDIBEGOVIĆ, M. 2017. Different organizational models of private forest owners as a possibility to increase wood mobilization in Slovenia and Serbia. *Croatian Journal of Forest Engineering*. 38: 127–140.

PRESLICA. 2024. Rezultati 18. dražbe lesa v Slovenj Gradcu – 2024. *Gozd in Gozdarstvo*. [cit. 2026-11-10] https://www.gozd-les.com/novice/2024/rezultati-18-drazbe-lesa-slovenj-gradcu-2024

SEIM, A.; EDVARDSSON, J.; DALY, A.; FRAITURE, P.; TYERS, I.; TEGEL, W.; PUKIENĖ, R.; WAZNY, T.; DE CELIS, M. J.; AUWERA, J. V.; DAVIES, J. 2024. Timber trade in 17th-century Europe: different wood sources for artworks of Flemish painters. *Sci Rep.* 14, 18216. https://doi.org/10.1038/s41598-024-68641-y

SIMANOV, V. 2022. *Dějiny lesnictví*. Díl 2. 1. vyd. Praha: Národní zemědělské muzeum. ISBN 978-80-88270-27-0.

VAŘEKA, M. 2023. *Lesy města Olomouce. Olomouce. 700letá tradice kontinuální držby lesů. Historie a současnost*. Kostelec nad Černými lesy: Lesnická práce, s. r. o. ISBN 978-80-7458-147-2

WILSON, R. 1979. Auctions of shares. *The Quarterly Journal of Economics*, 675–689.

YAMAMOTO, Y.; TAKEUCHI, K.; SHINKUMA, T. 2014. Is there a price premium for certified wood? Empirical evidence from log auction data in Japan. *Forest Policy and Economics.* 38(2014), 168–172.

ZASTOCKI, D.; OKTABA, J.; LACHOWICZ, H. 2021. Changes in the Market of Precious Wood: A Case Study of Submission System in Poland. *Forests*. 12(4), 421. https://doi.org/10.3390/f12040421

Zákon č. 250/2023 Sb., o veřejných dražbách, ze dne 13. července 2023, účinný od 1. ledna 2025. https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2023-250

SEZNAM PUBLIKACÍ, KTERÉ PŘEDCHÁZELY METODICE

Realizované workshopy a konference (M, W, D)

PLAČEK, P.; HOLUŠOVÁ, K.; HOLUŠA, O. 2025. *Jak na aukce cenných sortimentů listnatého dříví?* A. d. Chropyně, obce Chropyně a Holešov, okres Kroměříž. 11. 02. 2025, (CZ)

PLAČEK, P.; HOLUŠOVÁ, K.; HOLUŠA, O. 2026. *Zpracovatelé dříví: požadavky na kvalitu sortimentů*. A. d. Šerák, obec Chropyně, okres Kroměříž. 18. 02. 2026, (CZ)

HOLUŠOVÁ, K.; HOLUŠA, O.; ŠILHAN, Z.; ABRAMUSZKINOVÁ PAVLÍKOVÁ, E.; FIC, P. 2026. *Regionální rozvoj v lesnictví*. A. d. Brno, obec Brno, okres Brno-město. 23. 4. 2026 (CZ) – konference (CZ)

Článek v odborném časopise (J)

HOLUŠA, O.; HOLUŠOVÁ, K.; VAŘEKA, M.; PLAČEK, P. 2026. The face-to-face auction of valuable assortments of hardwood in the Czech Republic: a history and current state. *Journal of Forest Science*. 72(10), 532-547.

Ostatní

HOLUŠA, O.; HOLUŠOVÁ, K.; GOL, J.; DOLEŽAL, R. 2024. *Návrh uplatnění ořešáku černého (Juglans nigra L.) při obnově lesních porostů v podmínkách LS Luhačovice na základě analýzy přírodních podmínek a hodnoty produkce*. Souhrnná závěrečná zpráva, Výzkumné projekty Grantové služby LČR, Moravský lesnický institut, 135 s.

Bakalářské / Diplomové práce, které vznikly při řešení projektu

KUČÍK, M. 2025. *Ekonomické aspekty pěstování a využití jeřábu břeku (Sorbus torminalis /L./ Crantz) v přírodní lesní oblasti 36 – Středomoravské Karpaty*. Diplomová práce. Brno: Mendelova univerzita v Brně, Lesnická a dřevařská fakulta. Depon in: Brno. Vedoucí: K. Holušová. 88 stran.

PŘÍLOHA

Tab. A: Přehled českých a latinských názvů dřevin včetně anglických a německých ekvivalentů nabízených na aukcích cenných sortimentů (řazeno abecedně dle českého názvu)

Druh dřeviny	Latinský název	Německý název	Anglický název
Borovice lesní	*Pinus sylvestris*	Waldkiefer	Scots pine
Bříza bělokorá	*Betula pendula*	Weissbirke/ Hängebirke	Silver birch
Buk lesní	*Fagus sylvatica*	Rotbuche	European beech
Douglaska tisolistá	*Pseudotsuga menziesii*	Douglasie	Douglas fir
Dub cer	*Quercus cerris*	Zerreiche	Turkey oak
Dub červený	*Quercus rubra*	Roteiche	Northern red oak
Dub letní	*Quercus robur*	Stieleiche	Pedunculate oak
Dub zimní	*Quercus petraea*	Traubeneiche	Sessile oak
Habr obecný	*Carpinus betulus*	Hainbuche	European hornbeam
Hrušeň sp.	*Pyrus sp.*	Birne	Pear
Jabloň sp.	*Malus sp.*	Apfelbaum	Apple tree
Jasan ztepilý	*Fraxinus excelsior*	Gemeine Esche	European ash
Javor babyka	*Acer campestre*	Feldahorn	Common maple
Javor klen	*Acer pseudoplatanus*	Bergahorn	Sycamore maple
Javor mléč	*Acer platanoides*	Spitzahorn	Norway maple
Jedle bělokorá	*Abies alba*	Weißtanne	Silver fir
Jerlín japonský	*Sophora japonica*	Japanischer Schnurbaum	Japanese pagoda tree
Jeřáb břek	*Torminalis torminalis*	Elsbeere	Wild service tree
Jeřáb ptačí	*Sorbus aucuparia*	Eberesche	Rowan / Mountain tree
Jilm horský	*Ulmus glabra*	Bergulme	Wych elm
Jilm vaz	*Ulmus laevis*	Flatterulme	European white elm
Kaštanovník setý	*Castanea sativa*	Kastanie	Sweet chestnut
Lípa sp.	*Tilia sp.*	Linde	Lime / Linden
Modřín opadavý	*Larix decidua*	Europäische Lärche	European larch
Olše lepkavá	*Alnus glutinosa*	Schwarz-Erle	Common alder
Ořešák černý	*Juglans nigra*	Schwarznuss	Black walnut
Ořešák královský	*Juglans regia*	Echte Walnuss	Persian walnut
Platan sp.	*Platanus sp.*	Platane	Plane tree
Smrk ztepilý	*Picea abies*	Gemeine Fichte	Norway spruce
Střemcha obecná	*Prunus padus*	Traubenkirsche	Bird cherry
Tis červený	*Taxus baccata*	Gewöhnliche Eibe	Yew
Topol sp.	*Populus sp.*	Pappel	Poplar
Trnovník akát	*Robinia pseudoacacia*	Robinie / Falsche Akazie	Black locust
Třešeň ptačí	*Prunus avium*	Vogelkirsche	Wild cherry
Vrba sp.	*Salix sp.*	Weide	Willow

Název: Prezenční aukce cenných sortimentů listnatého dříví jako součást rozvoje lesní bioekonomiky: Schválená metodika

Autoři: Kateřina Holušová, Otakar Holuša, Pavel Plaček

Vydavatel: Mendelova univerzita v Brně, Zemědělská 1665/1, 613 00, Brno, Česká republika

Vydání: první, 2026

ISBN 978-80-7701-125-9 (online ; pdf)
https://doi.org/10.11118/mend26.k7u0k4